

ROMÂNĂ

AUXILIAR (SUBIECTUL 1+2 ȘI PROBA ORALĂ)

MATERIAL ELABORAT CORESPUNZÂND
CERINȚELOR DE BACALAUREAT 2016

© 2016 PRESSTERN SOLUTIONS

Cuprins

Proba orală	1
Situația de cominucare. Elementele situației de comunicare	2
Elementele situației de comunicare.....	2
Emitătorul.....	2
Receptorul.....	2
Mesajul.....	2
Codul.....	2
Canalul.....	2
Referentul.....	2
Contextul.....	2
Tipuri de comunicare.....	3
Comunicare verbală	3
Comunicare nonverbală	3
Comunicarea paraverbală	3
Funcțiile comunicării.....	3
Funcția emotivă (expresivă).....	3
Funcția conativă.....	3
Funcția poetică.....	3
Funcția referențială.....	4
Funcția metalingvistică	4
Funcția fatică.....	4
Stilurile funcționale	5
Stilul științific	5
Monologul scris.....	6
Monologul oral.....	6
Dialogul oral.....	6
Stilul administrativ (oficial, juridic)	7
Textul de lege	8
Cererea	8
Curriculum vitae	8
Stilul publicistic	9

Articol	9
Comunicat	9
Reportaj	9
Știre	9
Interviu	9
Text publicitar (slogan publicitar)	9
Reclama	10
Stilul colocvial	11
Dialogul oral	11
Dialogul scris (scrisori)	11
Monologul scris (jurnal intim)	11
Monologul oral (reletări, anecdote, urări, felicitări)	11
Jurnalul	12
Scrisoarea	12
Stilul artistic (beletristic)	13
Calitățile generale și particulare ale stilului	14
Calitățile generale ale stilului	14
Claritatea	14
Abateri de la claritate	14
Corectitudinea	15
Originalitatea	15
Precizia	15
Abateri de la precizie	15
Proprietatea	16
Puritatea	16
Calitățile particulare ale stilului	16
Naturaletatea	16
Simplitatea	16
Armonia	16
Demnitatea	16
Retorismul	17
Umorul	17
Ironia	17
Tipuri de texte	18
Textul narativ (literar și nonliterar)	18
Textul descriptiv (literar și nonliterar)	18
Textul informativ (nonliterar)	19

Textul argumentativ (nonliterar).....	20
Tipuri de raporturi și conectori	21
Registre stilistice.....	22
Limbajul standard (curent)	22
Limbajul literar	22
Limbajul oficial (solemn).....	23
Limbajul familiar (colocvial)	23
Limbajul popular (regional)	24
Limbajul arhaic.....	24
Limbajul argotic.....	24
Limbajul de jargon.....	25
Textul literar și textul nonliterar	26
Textul literar	26
Textul nonliterar	27
Proba scrisă (subiectul 1 + 2).....	29
Genuri literare	30
Genul liric	30
Specii literare	30
Oda	30
Imnul.....	30
Elegia.....	30
Pastelul.....	30
Sonetul.....	30
Rondelul	30
Meditația	30
Comunicarea în textul poetic	30
Mijloacele comunicării	30
Propoziția.....	30
Secvența poetică	31
Strofa	31
Instanțele comunicării în textul poetic.....	31
Autorul/Poetul.....	31
Eul liric	31
Mărcile lexico-gramaticale	31
Tipuri de lirism	31
Lirism subiectiv	31

Lirism obiectiv	32
Trăsăturile limbajului poetic	32
Reflexivitatea	32
Ambiguitatea.....	32
Sugestia.....	32
Expresivitatea	33
Figurile de stil.....	33
Figuri de sunet	33
Aliterația.....	33
Asonanța	33
Onomatopeea	33
Figuri semantice	33
Personificarea.....	33
Comparația.....	34
Epitetul.....	34
Alegoria	34
Metafora	34
Figuri de construcție	34
Inversiunea.....	34
Repetiția	35
Enumeratia.....	35
Oximoronul	35
Figuri de gândire.....	35
Hiperbola	35
Antiteza	35
Figuri de adresare	35
Invocația retorică	35
Interogația retorică	36
Exclamația retorică	36
Imprecația	36
Elemente de recurență.....	36
Motiv poetic	36
Laitmotiv.....	36
Elemente de prozodie	36
Versul.....	36
Strofa.....	36
Monostih	36
Distih.....	36

Terțină	36
Catren	36
Astrofic.....	37
Continuativ	37
Versul alb.....	37
Măsura.....	37
Troheul	37
Iambul	37
Rima	37
Tipuri de rimă.....	37
Funcțiile rimei	38
Arta poetică	38
Textul epic / proza narativă	38
Acțiunea	38
Momentele subiectului.....	38
Expozițiunea.....	38
Intriga.....	39
Desfășurarea acțiunii.....	39
Punctul culminant.....	39
Deznodământul.....	39
Narațiunea	39
Instanțele comunicării narative	39
Autorul	39
Cititorul	39
Naratorul	40
Personajul.....	40
Instanțele narative	42
Perspectiva narativă	42
Perspectiva temporală.....	42
Perspectiva spațială.....	42
Conflictul.....	42
Motiv literar	43
Lait-motiv.....	43
Temă, idee, titlu	43
Incipit, final, secvență narativă.....	44
Prolog, epilog	44
Mijloace și modalități de caracterizare a personajului literar	44
Portrete.....	45

Portretul fizic.....	45
Portretul moral.....	45
Portretul psihic.....	45
Portretul complex.....	45
Mijloacele și modalitățile de caracterizare	
ale personajului literar.....	45
Caracterizare directă.....	45
Caracterizare indirectă.....	45
Relația cu alte personaje.....	45
Mediul / cadrul în care acționează.....	45
Genul dramatic.....	46
Trăsăturile genului dramatic.....	46
Structura și compoziția textului dramatic.....	47
Acte.....	47
Tablouri.....	47
Scene.....	47
Indicațiile scenice / didascalii.....	47
Personaje.....	47
Conflictul dramatic.....	47
Modul de expunere.....	48
Succesiune de replici.....	48
Monologul dramatic.....	48
Modalități de caracterizare a personajului dramatic.....	48
Caracterizare directă.....	48
Caracterizarea indirectă.....	48
Speciile genului dramatic: comedia, tragedia și drama.....	49
Comedia.....	49
Tragedia.....	49
Drama.....	49
Curențe culturale și literare.....	51
Clasicismul.....	51
Romantismul.....	52
Realismul.....	53
Naturalismul.....	53
Simbolismul.....	54
Modernismul.....	55
Tradiționalismul.....	56
Neomodernismul.....	57

Postmodernismul.....	57
Moduri de expunere.....	59
Narațiunea	59
Descrierea	60
Descrierea literară/subiectivă.....	60
Descrierea științifică/obiectivă	60
Descrierea de tip tablou	61
Descrierea de tip portret	61
Dialogul.....	62
Monologul.....	63
Monologul interior	63
Monologul adresat	63
Semnele de punctuație și de ortografie	64
Semnele de punctuație.....	64
Punctul [.]	64
Virgula [,]	64
Punct și virgulă [;].....	65
Semnul exclamării [!].	65
Semnul întrebării [?].....	65
Două puncte [:]	66
Punctele de suspensie [...]	66
Ghilimele [„”].....	67
Linia de pauză [-]	67
Parantezele [()]	67
Semne de ortografie.....	67
Cratima [-].....	67
Apostroful [']	68
Locuțiuni și expresii.....	69
a bate.....	69
cap.....	69
a da.....	70
drum	70
a duce	71
floare	71
a fugi	71
frunză.....	71
fugi.....	72

gând.....	72
gură	72
inimă	72
joc	73
a (se) juca	73
a lua	73
lume.....	74
a lumina.....	74
lumină	74
mână.....	75
noapte.....	75
pământ	75
a pleca.....	76
picior	76
a sta	76
suflet.....	76
a tăia	77
timp.....	77
ochi	77
viață.....	78
vis	79
vreme.....	79

Proba orală

Situația de cominucare.

Elementele situației de comunicare

Situația de comunicare este orice situație în care este prezentă o informație se numește situație de comunicare.

Elementele situației de comunicare

Emițătorul: sursa de informație prezentă într-o situație de comunicare; cel care transmite un mesaj către receptor.

Receptorul: beneficiarul informației într-o situație de comunicare.

Mesajul: în orice situație de comunicare vehiculul informației se numește mesaj. Mesajul reprezintă o unitate între conținut și formă de expresie. Acesta constă în gânduri, sentimente, idei desprinse din realitate sau este rod al imaginației emițătorului.

Codul: sistemul de comunicare pe baza căruia se construiesc mesajele. Codul trebuie să fie comun atât emițătorului cât și receptorului. Limbile naturale (ex. limba română, limba engleză etc.) sunt coduri verbale. Alte coduri sunt: muzica, alfabetul Morse, simbolurile științifice etc.

Canalul: este un element foarte important, el este mediul, mijlocul prin care se transmit semnalele codului (ex. aerul reprezintă canalul în comunicarea orală; telefonía fixă sau mobilă, poșta electronică reprezintă canale în comunicarea la distanță.)

Referentul: în orice situație de comunicare, mesajul vehiculează informații despre un anumit referent (ex. în prezentarea trăsăturilor unui peisaj, referentul este „peisajul”)

Contextul: este un ansamblu de informații cunoscut atât de emițător cât și de receptor și care îl ajută la înțelegerea mesajului pe cel din urmă.

Tipuri de comunicare

Cea mai cunoscută formă de comunicare este comunicarea între oameni. Această formă de comunicare este expresia celei mai înalte inteligențe cunoscute pe pământ și se numește comunicare interumană sau interpersonală (comunicare între oameni = comunicare interumană). Codul folosit în comunicarea interumană se numește limbă naturală (limbă naturală – ex. limba română, limba maghiară, limba engleză etc.). Comunicarea bazată pe limbile naturale se numește **comunicare verbală**.

Există și **comunicare nonverbală**, în care nu se întrebuițează limba naturală și care se realizează prin mimică și gesturi. Comunicarea nonverbală poate avea loc și între oameni și animale.

Comunicarea paraverbală este acea formă a comunicării în care mesajul verbal este însoțit de elemente paraverbale sau prozodice (ex. accentul, intonația, pauzele intenționate) ale căror semnificații se pot deduce din context.

Comunicarea verbală la rândul său este două feluri: *comunicare orală* (se adresează simțului auditiv) și *comunicare scrisă* (se adresează simțului vizual).

Funcțiile comunicării

Funcția emotivă (expresivă) : se exprimă starea afectivă a emițătorului, reacțiile sufletești ale acestuia la contactul cu o anumită realitate.

Funcția conativă: se referă la efectul de convingere pe care mesajul trebuie să-l aibă asupra destinatarului, de la care se intenționează să se obțină un răspuns (verbal, comportamental).

Funcția poetică: prin care mesajul este pus în valoare ca element în sine, atrăgând atenția asupra modului în care este formulat (are intenția de a sensibiliza). Spre deosebire de

limbajul științific, la care contează cu precădere conținutul comunicării, limbajul poetic pune accentul pe expresie.

Funcția referențială: este legată de realitatea pe care o exprimă mesajul sau de situația în care se face comunicarea.

Funcția metalingvistică: datorită acestei funcții, mesajul conține referiri la codul utilizat; acesta presupune gesturi, mimică, un anumit ton. Această funcție se manifestă când apare necesitatea de a se atrage atenția asupra codului utilizat.

Funcția fatică: prin care este vizat canalul de comunicare și controlul funcționării lui, are în vedere stabilirea și menținerea contactului între emițător și receptor.

Tipuri de texte

Textul este o succesiune ordonată de cuvinte, propoziții, fraze prin care ni se comunică idei.

Textul narativ (literar și nonliterar)

Presupune o succesiune de evenimente desfășurate în timp și spațiu. Accentul într-un text narativ cade pe ce se întâmplă. Drept urmare, există și multe texte nonliterare narative. Dacă într-o descriere accentul cade pe grupul nominal (substantiv + adjectiv, cu rol de epitet), într-o narațiune accentul se deplasează către grupul verbal, deoarece verbele indică o cronologie a evenimentelor. Timpurile verbale folosite frecvent sunt: prezentul, perfectul simplu, perfectul compus. Textul narativ se definește printr-o situație în care există narator, acțiune personaje, narațiune ca mod de expunere.

Textul descriptiv (literar și nonliterar)

Evocă scene, persoane, obiecte, emoții și se concentrează asupra detaliilor descriptive, prezentate obiectiv sau subiectiv de către autor.

Este un text în care sunt prezentate informații despre obiecte, personaje, locuri, fenomene ale naturii etc. Descrierea poate apărea atât în *texte literare* (*tabloul* – descrierea unui peisaj, a unor scene din viața socială, a unui interior sau a unui obiect etc.; *portetul* – descrierea fizică și/sau morală a unui personaj), cât și în *texte nonliterare* (ghiduri turistice, texte științifice, prezentarea unor produse etc.).

Descrierea literară/subiectivă se caracterizează prin următoarele trăsături:

- Înfățișează un colț din natură, un fenomen, un personaj.

- Prezintă impresiile pe care le produce obiectul descris.
- Transmite emoții și sentimente (prezența subiectivității).
- Apar imagini artistice (vizuale, auditive, dinamice, olfactive etc.).
- Conține multe figuri de stil, mai ales epitete, metafore, comparații, personificări, enumerații.
- Predomină substantivele și adjectivele cu valoare de epitet, iar verbele sunt puține.

Folosită în textele narative, descrierea are rolul unei pauze narative – timpul narațiunii avansează, în timp ce timpul acțiunii stă pe loc.

Descrierea literară poate fi:

- *De tip tablou* (tabloul unei lupte, al unui anotimp, al unui fenomen al naturii)
- *De tip portret* (prezentarea sumară sau amănunțită a trăsăturilor fizice sau morale ale unui personaj).

Trăsăturile descrierii științifice/obiective/non-literare:

- Oferă informații precise, exacte.
- Nu include părerile și impresiile personale.
- Nu apar figuri de stil.
- Exprimarea este clară și concisă.
- Obiectivitate.

Textul informativ (nonliterar)

Este textul care transmite un mesaj într-o manieră organizată, ierarhizată. Informațiile transmise nu vizează stabilirea unei concluzii. Transmite cititorilor idei, modelează înțelegerea, oferă explicații în legătură cu diverse obiecte, fenomene, situații, atitudini ale unor persoane, demonstrează cum se face un lucru, cum funcționează un aparat, cum se fac obiectele etc. Uneori textul informativ se poate combina cu texte de tip explicativ, descriptiv sau argumentativ. Texte informative sunt considerate știrile, articolele de ziare, textele științifice, textele

de tip utilitar (modul de folosire a unor aparate, rețete culinare, reclamele publicitare, anunțurile, buletinul meteo etc.). Întrebările care evidențiază specificul textului sunt: *Despre ce se informează?, Cine?, Ce?, Unde?, Cum?, De ce?*. În textele informative, emițătorul este o prezență discretă, estompată.

Textul argumentativ (nonliterar)

Este scris cu scopul de a convinge cititorul că o afirmație este justă, că poate să accepte opinia exprimată. În exprimarea punctului de vedere scriitorul apelează la diverse strategii retorice. Textul argumentativ apare în diverse situații de comunicare: în discursuri politice, prezentări de carte, eseuri, cronici, articole de presă, reclame publicitare etc.

Textul argumentativ are trei părți:

- **O ipoteză** (teza, propoziția care exprimă ideea de bază ca argumentarea să fie validă, propoziția care exprimă ideea de bază trebuie să aibă valoare de adevăr).
- **Argumentul/argumentele și exemplul/exemplele.**
- **Concluzia** (concluzie: propoziția declarativă cu valoare de adevăr, propoziția care exprimă clar poziția celui care a construit argumentația).

Discursul argumentativ se recunoaște după prezența *indicatorilor de argumentare*: *pentru că, deoarece, de aceea, intrucât, deci, așadar* care introduc argumentele, *dacă și numai dacă*, prin care se introduc argumente restrictive, *în primul rând, în al doilea rând* care introduc argumentele într-o ordine preferată de emițător (ordinea logică), în *concluzie, nu poate, nu trebuie* care introduc concluziile.

Proba scrisă
(subiectul 1 + 2)

Genul dramatic

Genul dramatic este una dintre categoriile fundamentale ale literaturii și reunește acele opere literare în care autorul își exprimă ideile, sentimentele și concepțiile prin intermediul personajelor și al acțiunii, scriitorul fiind prezent numai în indicațiile scenice și de regie cuprinse în didascalii. Genul dramatic cuprinde totalitatea operelor literare cu structură dialogată menite să fie prezentate pe o scenă.

Trăsăturile genului dramatic

- Cuprinde opere redactate cu scopul punerii în scenă, este destinată interpretării scenice.
- Operele dramatice au caracter ficțional.
- Exprimarea indirectă a raportului eului creator cu lumea prin prezența acțiunii și a personajelor.
- Înfățișează, cu ajutorul personajelor, o întâmplare, o înlanțuire de evenimente, provocate de o cauză anume, de variate stări conflictuale.
- Dramaturgul nu povestește faptele, ci le lasă să se desfășoare în fața (cititorului) spectatorului.
- Atitudinea, ideile și sentimentele autorului reies indirect, vor fi deduse de (cititor) spectator în urma (lecturii textului) vizionării spectacolului.
- Spațiul și timpul sunt, oarecum, limitate.
- Acțiunea este bine organizată, concentrată.
- Autorul se manifestă direct doar prin metatext, iar indirect prin cele expuse în indicațiile scenice.
- Personajele iau aproape în totalitate locul autorului și au roluri decisive, fiind forțele dramei.
- Modul de expunere este dialogul.

Locuțiuni și expresii

a bate

A se bate cu pumnii în piept = a se mândri, a se fuduli

A bate pe cineva la cap = a cicăli pe cineva cu vorba

A bate palma cu cineva = a da mâna cu cineva; a încheia cu cineva o tranzacție

A bate un record (sportiv) = a depăși un record

A se bate cap în cap = a fi în opoziție, în contradicție, a nu se potrivi

A bate la mașină = a dactilografia

A bate la ochi = a frapa

A bate mult drum = a parcurge o distanță lungă

A bate câmpii = a divaga, a vorbi aiurea

cap

Cu noaptea-n cap = dis-de-dimineată

(Până) peste cap = exagerat de...

Cu capul plecat = rușinat, umilit, învins

Pe după cap = pe după gât, la ceafă

Bătut (sau căzut) în cap = tâmpit, prost

A se da peste cap = a face tumbe; a face imposibilul

A da (ceva) peste cap = a schimba cu totul ordinea lucrurilor

A scoate capul în lume = a ieși între oameni, în societate

A nu-și (mai) vedea capul de... = a fi copleșit de...

A-și pierde capul = a se zăpăci

A nu mai avea unde să-și pună capul = a ajunge fără adăpost

A da din cap = a clătina capul (în semn de aprobare, de refuz etc.)

A umbla cu capul în traistă = a fi distrat, neatent

A se da cu capul de toți pereții (sau de pereți) = a fi cuprins de disperare sau de necaz